

AGONERA STANISŁAW

Biogram złożony w ramach Powiatowego Konkursu Biograficznego pn. "Bohaterowie II wojny światowej z mojej okolicy".

Autor: Hanna Bartosik - kl. VII Szkoła Podstawowa w Kamieniu.

BIOGRAM

Stanisław Gonera urodzony 04. 08. 1905 roku w Kamieniu koło Kalisza, województwo poznańskie. Był najmłodszym z siedmiorga rodzeństwa – miał 5 siostr i brata. Jak tego najmłodszego rozpieszczał go starsze siostry i trochę rodzice. Po ukończeniu czteroklasowej miejscowej szkoły rodzice wysłali go na dalszą naukę do gimnazjum ogólnokształcącego imienia A. Asnyka.

W środowisku, w którym się wychowywał było to coś wyjątkowego ze względu na koszty związane z uczęszczaniem do szkoły w mieście. W ówczesnym Kamieniu były to przypadki niezwykle rzadkie. Po ukończeniu gimnazjum swoje zamiłowania techniczno mechaniczne rozwijał w szkole rzemieślniczej w Liskowie, która kształciła specjalistów w obsłudze i naprawie maszyn rolniczych. Nie zaspakajało to jednak jego ambicji i zamiłowań technicznych – pragnął być mechanikiem i zajmować się samochodami – w szczególności silnikami. Dlatego zrezygnował z tej szkoły i w latach 1923-1926 uczęszczał do miejskiej szkoły rzemieślniczo przemysłowej w Kaliszu, kształcącej w szeroko pojętym zawodzie ślusarza.

Po ukończeniu tej szkoły, zgodnie z zamiłowaniem, odbył w latach 1926-1928 służbę wojskową w trzecim pułku lotniczym w Poznaniu na Ławicy, gdzie był pomocnikiem mechanika zajmującego się silnikami lotniczymi. Po zakończeniu służby wrócił do Kamienia i pomagał w gospodarstwie rolnym rodziców. Był to lata wielkiego kryzysu i o pracę w jego zawodzie było bardzo trudno. Dopiero w 1938 roku zdobył dobrze płatną pracę w Warsztacie ślusarsko mechanicznym w Kaliszu, gdzie pracował do wojny.

W sierpniu 1939 roku został zmobilizowany do 3 pułku lotniczego w Poznaniu w którym odbył kampanie wrześniową.

Na tym kończy się to co zostało zapamiętane przez rodzinę i znajomych. W ich pamięci zapisał się jako mężczyzna przystojny, silny, niezwykle wysportowany. Dalsze jego losy oparte są na ankiecie dokumentującej przebieg służby wysłanych z centralnego archiwum wojskowego PSZ w Wielkiej Brytanii. Ich lakoniczną treść można rozumieć analizując bardzo liczną korespondencję, którą prowadził z rodzeństwem po zakończeniu wojny. Tu jednak pojawia się problem, bowiem ze względu na cenzurę o wielu rzeczach nie mógł pisać otwarcie i więcej dowiadujemy się z czytania między linijkami. W ankiecie podaje, że 2,5 roku był w związku radzieckim. W liście pisze, że rosjanie wypuścili go i w stanie skrajnego wycieńczenia długo wędrował zanim dotarł do Buzułuku i zaciągnął się do Armii Andersa. W opisie tej drogi nie ma ani słowa o tym skąd szedł i dlaczego był w tak kiepskiej formie. Natomiast dużo rozpisuje się o dobrych ludziach – rosjanach, którzy pozwolili mu przeżyć o dotrzeć do celu (ukłon dla cenzury). „Wypuścili mnie” oznacza zwolnienie na skutek amnestii po umowie Sikorski – Majski. Prawdopodobnie był więźniem łagru, co tłumaczy jego skrajne wycieńczenie. Założeniem władz stalinowskich było, by w ciągu pół roku więzień poddany morderczej pracy i głodowemu wycieńczeniu zmieniał się w tak zwanego dochodzącego czyli wrak człowieka czekającego na śmierć. Prawdopodobnie tylko dzięki ciężkiej fizycznej wytrzymałości więcej niż pół roku. Dopiero w 2009 roku, po jego śmierci wieloletnia partnerka, a pod koniec życia żona – Hilary przesłała kilka informacji, które wcześniej byłyby odczuwane. Po 17 września został przez Sowietów aresztowany i jako żołnierz polski zesłany do obozu na Syberii.

Następny punkt ankiety to pół roczny pobyt w Palestynie, gdzie przeszedł kwarantannę i rekonwalescencję.

W tamtym czasie w Anglii było ogromne zapotrzebowanie na pilotów i inny personel lotniczy i dlatego Pan Stanisław został wysłany do Anglii, gdzie do końca wojny pełnił służbę mechanika silników lotniczych w Polskich jednostkach RAF w Sealand. Wielokrotnie występował z prośbą o pozwolenie na udział w lotach bojowych, ale zawsze mu odmawiano uzasadniając to tym, że jako doświadczony technik mechanik jest ważniejszy w obsłudze silników lotniczych. W międzyczasie w 1943 roku awansował na stopień starszego szeregowego, a w 1944 na stopień kaprala. Za udział w wojnie odznaczony polskim Medalem Lotniczym.

W trakcie służby nostryfikował swój polski zawód zdając 01. 08. 1944 roku przed komisją ministerstwa przemysłu handlu i żeglugi w Sealand egzamin czeladniczy, a 14. 05. 1946 roku egzamin mistrzowski. Jego specjalnością była obsługa silników Rolls-Royce występujących w wielu angielskich samolotach, a ogólnie zawód mechanika samochodowego.

W 1946 roku został zdemobilizowany i do końca życia pozostał w Anglii.

Starostwo Powiatowe w Kaliszu

Materiały dotyczące bohatera diagramu uzyskałam dzięki uprzejmości Pana Piotra Pietrzaka, przyszywanego wnuka – Stanisław Gonera to brat genetycznego dziadka, który udostępnił archiwum rodzinne i ankietę personalną uzyskaną w Głównym Archiwum Wojskowym PSZ w Anglii.

W związku z konkursem rozpoczęły się intensywne poszukiwania rozproszonych po rodzinie pamiątek i jest spora szansa, że wiedza o życiu Stanisław Gonery zostanie uzupełniona.

UZASADNIENIE

Stanisław Gonera jest bardzo ciekawą postacią , występuje jeszcze w pamięci mieszkańców starszego pokolenia. Jako żołnierz brał udział w drugiej wojnie światowej – kampania wrześniowa, 2,5 roku łagrów, Armia Andersa i RAF w Anglii. Jako taki zasługuje na odnotowanie w publikacjach bowiem nosiciele żywej pamięci jest coraz mniej.

Autor: Hanna Bartosik - kl. VII Szkoła Podstawowa w Kamieniu.

Retusz zdjęć Jakub Multan.